

ΥΠΟΨΗΦΙΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ
BOOKER 2016

ΙΑΝ ΜΑΚΓΚΟΥΑΪΡ
ΣΚΟΤΕΙΝΟΣ
ΑΡΚΤΙΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Γιώργος Μπλάνας

Ψηφίστηκε από τους *New York Times*
ανάμεσα στα 10 καλύτερα βιβλία για το 2016.

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: THE NORTH WATER
Από τις Εκδόσεις Scribner, Λονδίνο 2016
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Σκοτεινός Αρκτικός**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ian McGuire
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Leo Nickolls
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γιώργος Μπλάνας
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Τσίρης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Ian McGuire, 2016
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2017

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2017

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2007-3
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2008-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΙΑΝ ΜΑΚΓΚΟΥΑΪΡ

ΣΚΟΤΕΙΝΟΣ ΑΡΚΤΙΚΟΣ

*Μετάφραση:
Γιώργος Μπλάνας*

Στην Άμπιγκείλ, την Γκρέις και την Ιβ

1

Ιδε ο άνθρωπος.

Σέρονοντας τα πόδια του, βγαίνει από την αυλή του Κλάπισον στη Σάικς Στριτ και ανασαίνει ένα μείγμα διαλυτικού, ιχθυάλευρου, μουστάρδας, γραφίτη και συνηθισμένης αφόρητης πρωινής κατρουλίλας από μόλις αδειασμένα δοχεία νυκτός. Ξεφυσάει μια φορά, τρίβει το κεφάλι του με τα τραχιά, όρθια μαλλιά και διορθώνει τον καβάλο του. Μυρίζει τα δάχτυλά του, ύστερα τα πιπιλάει αργά ένα ένα, ρουφώντας τα τελευταία υπολείμματα, για να μην πάει χαμένη ούτε δεκάρα από τα λεφτά που έδωσε. Στο τέλος της Τσάρτερχαουζ Λέιν, στρίβει βόρεια στη Γουίνκολμλι, περνάει την Ταβέρνα «De La Pole», περνάει το εργοστάσιο σπαρματσέτων* και το ελαιοτριβείο. Πάνω από τις στέγες των αποθηκών, βλέπει τα μεσιανά και τις μετζάνες** των πλοίων να λικνίζονται, ακούει τις φωνές των λιμενεργατών και τις ματσόλες από το βαρελοποιείο εκεί κοντά. Ο ώμος του τρίβεται στο λειασμένο κόκκινο τούβλο, τον προσπερνούν ένα σκυλί τρεχάτο κι ένα κάρο θαμμένο κά-

* Κεριά κατασκευασμένα από λίπος φώκιας ή φάλαινας. (Σ.τ.Μ.)

** Μετζάνα: το τελευταίο κατάρτι προς την πρόμνη. (Σ.τ.Μ.)

τω από ένα φορτίο χοντροκομμένης ξυλείας. Παίρνει πάλι μια βαθιά ανάσα και περνά τη γλώσσα του πάνω από τους αραιούς προμαχώνες των δοντιών του. Νιώθει να γεννιέται μέσα του μια καινούργια ανάγκη – μικρή αλλά επίμονη: μια νέα επιθυμία που λαχταρά να ικανοποιηθεί. Το πλοίο του φεύγει τα χαράματα, αλλά υπάρχει κάτι που πρέπει να γίνει προηγουμένως. Κοιτάζει προσεκτικά γύρω του, και, για μια στιγμή, αναρωτιέται τι είναι αυτό. Αντιλαμβάνεται τη ρόδινη μυρωδιά του αίματος από το χοιροσφαγείο, το λιγδιασμένο λίκνισμα μιας γυναικείας φούστας. Σκέφτεται σάρκα, ζώου, ανθρώπου· ύστερα ξανασκέφτεται – δεν είναι αυτό το είδος λαχτάρας, αποφασίζει, όχι ακόμη, είναι το πιο ήπιο είδος, το λιγότερο πιεστικό.

Κάνει μεταβολή και κατευθύνεται πίσω στην ταβέρνα. Είναι σχεδόν άδεια τόσο πρωί. Η σχάρα σιγοκαίει, και μυρίζει τηγανίλα. Ψαχουλεύει βαθιά στην τσέπη του, αλλά βρίσκει μόνο ψίχουλα, έναν σουγιά κι ένα κέρμα της μισής πένας.

«Ρούμι», λέει.

Σπρώχνει τη μοναδική μισή πένα του στην απέναντι πλευρά της μπάρας. Ο μπάραμαν ρίχνει ένα βλέμμα στο κέρμα και κουνάει το κεφάλι.

«Φεύγω το πρωί», εξηγεί αυτός, «με το “Volunteer”. Θα σου δώσω τη σύμβασή μου».

Ο μπάραμαν ξεφυσά.

«Μοιάζω για βλάκας;» λέει.

Ο άντρας ανασηκώνει τους ώμους και σκέφτεται για μια στιγμή.

«Κορόνα ή γράμματα τότε. Αυτός ο καλός σουγιάς για ένα ποτηράκι από το ρούμι σου».

Βάζει τον σουγιά στην μπάρα κι ο μπάραμαν τον παίρνει και τον κοιτάζει προσεκτικά. Ανοίγει τη λεπίδα και τη δοκιμάζει στην καμπύλη του αντίχειρά του.

«Είναι φίνος σουγιάς», λέει ο άντρας. «Ποτέ δε με απογοήτευσε ως τώρα».

Ο μπάραμαν βγάζει ένα σελίνι από την τσέπη του και το δείχνει.

Στρίβει το νόμισμα και το χτυπάει κάτω δυνατά. Κοιτάζουν και οι δύο.

Ο μπάραμαν γνέφει με ικανοποίηση, παίρνει τον σουγιά και τον βάζει στην τσέπη του γιλέκου του.

«Και τώρα μπορείς να πας να γαμηθείς», λέει.

Η έκφραση του άντρα δεν αλλάζει. Δε δείχνει κανένα σημάδι εκνευρισμού ή έκπληξης. Είναι λες και το να χάσει τον σουγιά του είναι μέρος ενός μεγαλύτερου και πιο σύνθετου σχεδίου, που μόνο ο ίδιος γνωρίζει.

Την επόμενη στιγμή, σκύβει, βγάζει τις ναυτικές του μπότες και τις ακουμπάει, τη μία δίπλα στην άλλη, επάνω στην μπάρα.

«Ξαναστρίψε», λέει.

Ο μπάραμαν στρέφει το βλέμμα προς τα πάνω αγανακτισμένος και γυρίζει αλλού.

«Δεν τις θέλω τις γαμημένες τις μπότες σου», λέει.

«Έχεις τον σουγιά μου», λέει ο άντρας. «Δεν μπορείς να κάνεις πίσω τώρα».

«Δεν τις θέλω αυτές τις γαμημένες τις μπότες», ξαναλέει ο μπάραμαν.

«Δεν μπορείς να κάνεις πίσω».

«Θα κάνω ό,τι σκατά μού κάνει κέφι», λέει ο μπάραμαν.

Στην άλλη άκρη της μπάρας, γέρνει ένας τύπος από τα

Σέτλαντ* και τους παρακολουθεί. Φοράει πλεχτό σκούφο και παντελόνι από καραβόπανο καλυμμένο με μάκα βρομιάς. Τα μάτια του είναι κόκκινα, απλανή και μεθυσμένα.

«Θα σε κεράσω εγώ ένα ποτό», λέει. «Φτάνει να βγάλεις τον σκασμό».

Ο άντρας γυρίζει και τον κοιτάζει. Έχει έρθει αντιμέτωπος στο παρελθόν με νησιώτες από τα Σέτλαντ, στο Λέργουικ και στο Πίτερχεντ. Δεν είναι έξυπνοι αντίπαλοι, αλλά είναι πεισματάρηδες και τους αποτελειώνεις δύσκολα. Αυτός εδώ έχει ένα σκουριασμένο λιπομάχαιρο** χωμένο στη ζώνη του, και ελεεινή, τσαντισμένη όψη. Ύστερα από μια στιγμιαία παύση, ο άντρας κουνάει το κεφάλι του.

«Θα σ' ευχαριστούσα γι' αυτό», λέει. «Ήμouνα στις πουτάνες όλη νύχτα και τα χείλια μου είναι στεγνά».

Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ γνέφει στον μπάραμαν, κι εκείνος, με μεγαλοπρεπή επίδειξη απροθυμίας, σερβίρει άλλο ένα ποτό. Ο άντρας παίρνει τις ναυτικές του μπότες από την μπάρα, παίρνει το ποτό και πηγαίνει σε έναν πάγκο πλάι στη φωτιά. Ύστερα από λίγα λεπτά, ξαπλώνει, μαζεύει τα γόνατα στο στήθος και αποκοιμάται. Όταν ξυπνάει, ο νησιώτης από τα Σέτλαντ κάθεται σε ένα τραπέζι στη γωνία και μιλάει σε μια πόρνη. Είναι μελαχρινή, χοντρή, με πρόσωπο γεμάτο λεκέδες και κάπως πρασινωπά δόντια. Ο άντρας την αναγνωρίζει, αλλά δεν μπορεί να θυμηθεί το όνομά της. *Μπέτι; αναρωτιέται. Χάτι; Έστερ;*

* Νησιά του Ηνωμένου Βασιλείου, στο ομώνυμο αρχιπέλαγος, βορειοανατολικά των ακτών της Σκωτίας. (Σ.τ.Μ.)

** Μαχάιρι για την αφαίρεση του λίπους από τις φάλαινες και τις φώκιες. (Σ.τ.Μ.)

Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ φωνάζει ένα μαύρο αγόρι που κάθεται στις φτέρνες του στην είσοδο, του δίνει ένα κέρμα και του λέει να του φέρει ένα πιάτο μύδια από τον ψαρά στην Μπορν Στριτ. Το αγόρι είναι εννιά ή δέκα χρονών, λεπτό, με μεγάλα σκούρα μάτια και ανοιχτό καφετί δέρμα. Ο άντρας ανακάθεται στον πάγκο και γεμίζει την πίπα του με τα τελευταία τρίμματα του καπνού του. Ανάβει την πίπα και κοιτάζει γύρω. Έχει ξυπνήσει ανανεωμένος και έτοιμος. Νιώθει τους μυς του χαλαρούς κάτω από το δέρμα του και την καρδιά του να σφίγγεται και να χαλαρώνει ρυθμικά στο στήθος του. Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ προσπαθεί να φιλήσει τη γυναίκα κι αυτή τον αποκρούει με μια άπληστη τσιρίδα διαμαρτυρίας. Έστερ, θυμάται ο άντρας. Το όνομα της γυναίκας είναι Έστερ και αυτή έχει ένα δωμάτιο χωρίς παράθυρα στην Τζέιμς Σκουέαρ, με σιδερένιο κρεβάτι, μια κανάτα, μια λεκάνη κι ένα λαστιχένιο κλύσμα για να ξεπλένει το σπέρμα. Σηκώνεται όρθιος και τους πλησιάζει.

«Κέρασέ με άλλο ένα ποτό», λέει.

Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ τον λοξοκοιτάζει για λίγο· ύστερα κουνάει το κεφάλι του και ξαναγυρίζει στην Έστερ.

«Άλλο ένα και δε σου ξαναζητάω».

Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ τον αγνοεί, αλλά ο άντρας δε σαλεύει.

Η υπομονή του ανήκει στο αδιάφορο και αδιάντροπο είδος. Νιώθει την καρδιά του να φουσκώνει και ύστερα να μαζεύει, οσφραίνεται τη συνηθισμένη μπόχα της ταβέρνας: κλανιές και πίπα, καπνός και χυμένη μπύρα. Η Έστερ τον κοιτάζει και χαχανίζει. Τα δόντια της είναι περισσότερο γκριζα παρά πράσινα, η γλώσσα της έχει το χρώμα χοιρινού σκωτιού. Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ βγάζει το λιπομάχαιρο από

τη ζώνη του και το απιθώνει στο τραπέζι. Σηκώνεται όρθιος.

«Θα προτιμούσα να σου κόψω τ' αρχίδια παρά να σε κεράσω άλλο ένα ποτό», λέει.

Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ είναι ξερακιανός και κρεμανταλάς. Τα μαλλιά του και τα γένια του κολλάνε από λίπος φώκιας, και βρομοκοπάει κάσαρο.*

Ο άντρας αρχίζει να αντιλαμβάνεται τη φύση των τωρινών έντονων επιθυμιών του και τη μορφή της εκπλήρωσής τους· καταλαβαίνει πια τι πρέπει να κάνει. Η Έστερ χαχανίζει πάλι. Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ πιάνει το μαχαίρι του και ακουμπάει την κρύα λεπίδα του στο ζυγωματικό του άντρα.

«Θα μπορούσα να σου κόψω τη γαμημένη τη μύτη σου και να την ταΐσω στα γουρούνια εκεί πίσω».

Γελάει με αυτή την ιδέα· μαζί του γελάει και η Έστερ.

Ο άντρας δείχνει ατάραχος. Δεν ήρθε ακόμη η στιγμή που περιμένει. Αυτό είναι μόνο ένα βαρετό –αλλά απαραίτητο– διάλειμμα, μια παύση. Ο μπάρμαν παίρνει ένα ρόπαλο, και το πορτάκι της μπάρας ακούγεται να τρίζει.

«Εσύ», λέει, δείχνοντάς τον, «είσαι ένας λουφατζής λεχρίτης και αναθεματισμένος ψεύτης, και θέλω να μου αδειάσεις τη γωνιά».

Ο άντρας κοιτάζει το ρολόι στον τοίχο. Είναι μόλις περασμένες δώδεκα το μεσημέρι. Έχει δεκαέξι ώρες για να κάνει ό,τι πρέπει να κάνει. Για να ικανοποιηθεί πάλι. Η λαχτάρα που νιώθει είναι το κορμί του, που λέει τις ανάγκες του, που του μιλάει – μερικές φορές ένας ψίθυρος, κάποιες φορές ένα μουρμουρητό, άλλες φορές ουρλιαχτό. Ποτέ δε σω-

* Το τμήμα του καταστρώματος όπου βρίσκονται τα καταλύματα του κατώτερου πληρώματος. (Σ.τ.Μ.)

παίνει· αν κάποτε σωπάσει, τότε θα ξέρει πως είναι οριστικά νεκρός, πως κάποιος άλλος μαλάκας τον σκότωσε τελικά – και πάει, τέλειωσε.

Κάνει ξαφνικά ένα βήμα προς τον νησιώτη από τα Σέτλαντ, για να του δώσει να καταλάβει πως δε φοβάται και ύστερα απομακρύνεται πάλι. Γυρίζει προς το μέρος του μπάρμαν και υψώνει το πιγούνι του.

«Αυτό το ρόπαλο να το βάλεις στον γαμημένο τον κώλο σου», λέει.

Ο μπάρμαν τού δείχνει την πόρτα. Καθώς ο άντρας φεύγει, φτάνει το παιδί μ' ένα τσίγκινο πιάτο μύδια, αχνιστά και μυρωδάτα. Αλληλοκοιτάζονται για μια στιγμή και ο άντρας νιώθει έναν νέο παλμό σιγουριάς.

Πηγαίνει πίσω, στη Σάικς Στριτ. Δε σκέφτεται το «Volunteer», που περιμένει στην αποβάθρα –φορτωμένο και ετοιμασμένο από τον ίδιο για απόπλου, μετά από μερικές εβδομάδες δουλειάς–, ούτε τους καταραμένους έξι μήνες στη θάλασσα που θα περάσει. Σκέφτεται μόνο αυτή την παρούσα στιγμή – την Γκρότο Σκουέαρ, τα τούρκικα λουτρά, το δημοπρατήριο, το σχοινοποιείο, τις πέτρες του λιθόστρωτου κάτω από τα πόδια του, τον αγνωστικιστή ουρανό του Γιόρκσερ. Από χαρακτήρα, δεν είναι ανυπόμονος ή νευρικός· όταν χρειάζεται να περιμένει, θα περιμένει. Βρίσκει έναν τοίχο και κάθεται εκεί· όταν νιώθει πείνα, πιπιλάει μια πέτρα. Οι ώρες περνούν. Οι περαστικοί τον παρατηρούν, αλλά δεν επιχειρούν να του μιλήσουν. Σε λίγο θα είναι η ώρα. Παρακολουθεί: οι σκιές μακραίνουν, βρέχει λίγο, ύστερα η βροχή σταματά και τα σύννεφα τρεμουλιάζουν στον νοτισμένο ουρανό. Είναι σχεδόν σούρουπο, όταν τους βλέπει επιτέλους. Η Έστερ τραγουδά μια μπαλάντα, ο νησιώτης από τα Σέ-

τλαντ έχει ένα μπουκάλι γκρογκ* στο ένα χέρι και με το άλλο την οδηγεί αδέξια. Τους παρακολουθεί να στρίβουν στη Χόντγκσον Σκουέαρ. Περιμένει μια στιγμή, και ύστερα πηγαίνει βιαστικά στη γωνία και στρίβει στην Καρολάν Στριτ. Δεν έχει νυχτώσει ακόμη, αλλά είναι αρκετά σκοτεινά – αποφασίζει. Τα τζάμια στο Τάμπερνακλ φεγγοβολούν, στον αέρα πλανιέται μια μυρωδιά από καρβουνόσκηνη και συκωτάκια πουλιών. Φτάνει στο Φάιχες Άλεϊ πριν από αυτούς και γλιστράει μέσα. Η αυλή είναι άδεια, εκτός από ένα σχοινί λιγδιασμένης μπουγάδας και δυνατή μυρωδιά αμμωνίας από κάτουρα αλόγων. Στέκεται με την πλάτη σε ένα σκοτεινό κατώφλι, κρατώντας στη χούφτα του μισό τούβλο. Όταν η Έστερ και ο νησιώτης από τα Σέτλαντ μπαίνουν στην αυλή, περιμένει μια στιγμή για να βεβαιωθεί, και ύστερα πετάγεται ξαφνικά και κοπανάει με δύναμη το μισό τούβλο στο πίσω μέρος του κεφαλιού του νησιώτη.

Το οστό θραύεται εύκολα. Ταυτόχρονα, πετάγονται μικρές σταγόνες αίματος κι ακούγεται ένας ήχος σαν βρεγμένο κλαδί που σπάζει. Ο νησιώτης από τα Σέτλαντ σωριάζεται αναίσθητος μπροστά και τα δόντια και η μύτη του τσακίζονται στο λιθόστρωτο. Πριν προλάβει να ουρλιάξει η Έστερ, ο άντρας έχει βάλει το λιπομάχαιρο στον λαιμό της.

«Θα σε σκίσω σαν γαμημένο μπακαλιάρο», υπόσχεται.

Εκείνη τον κοιτάζει τρελή από φόβο και ύστερα παραδίδεται, σηκώνοντας ψηλά τα βρόμικα χέρια της.

Αυτός αδειάζει τις τσέπες του νησιώτη, παίρνει τα λεφτά και τον καπνό του, και πετάει τα υπόλοιπα στην άκρη. Ένα

* Ρούμι με ζάχαρη. (Σ.τ.Μ.)

αιμάτινο φωτοστέφανο απλώνεται γύρω στο πρόσωπο και το κεφάλι του νησιώτη από τα Σέτλαντ – ωστόσο, ανασαίνει ακόμη αδύναμα.

«Πρέπει να τον μετακινήσουμε τον μπάσταρδο τώρα», λέει η Έστερ, «αλλιώς θα βρεθώ χωμένη στα σκατά».

«Μετακίνησέ τον, λοιπόν», λέει ο άντρας. Νιώθει πιο ελαφρύς από όσο ένιωθε μια στιγμή νωρίτερα, λες και ο κόσμος έχει φαρδύνει γύρω του.

Η Έστερ προσπαθεί να σύρει τον νησιώτη από το χέρι, αλλά είναι υπερβολικά βαρύς. Γλιστράει στο αίμα και σωριάζεται στο λιθόστρωτο. Γελάει μόνη της και ύστερα αρχίζει να γκρινιάζει. Ο άντρας ανοίγει την πόρτα της καρβουναποθήκης και σέρνει μέσα τον νησιώτη από τα πόδια.

«Αύριο μπορεί να τον βρουν», λέει. «Αλλά εγώ θα είμαι μακριά».

Η γυναίκα σηκώνεται, ασταθής ακόμη από το ποτό, και προσπαθεί, μάταια, να σκουπίσει τη λάσπη από τη φούστα της. Ο άντρας γυρίζει να φύγει.

«Δε δίνεις και σ' εμάς ένα δυο σελίνια, αγαπούλα;» του φωνάζει η Έστερ. «Για την ταλαιπωρία που πέρασα».

Του παίρνει μία ώρα να εντοπίσει το αγόρι. Το όνομά του είναι Άλμπερτ Σταμπς και κοιμάται σε μια μικρή καμάρα, κάτω από τη βόρεια γέφυρα. Ζει με κόκαλα και φλούδες και με τις πενταροδεκάρες που κερδίζει κάπου κάπου, κάνοντας θελήματα για τους μεθύστακες που μαζεύονται στις βρομοταβέρνες της προκουμαίας περιμένοντας καράβι.

Ο άντρας τού προσφέρει φαγητό. Του δείχνει τα λεφτά που έκλεψε από τον νησιώτη.

«Πες μου τι θέλεις και θα σ' το αγοράσω».

Το αγόρι τον κοιτάζει άφωνο, σαν ζώο που το ξάφνιασαν στη μονιά του. Ο άντρας παρατηρεί πως δεν έχει την παραμικρή άσχημη μυρωδιά· καταμεσής όλης αυτής της βρόμας έχει παραμείνει με κάποιο τρόπο καθαρό, άσπιλο, λες και το φυσικό σκούρο χρώμα του είναι προφύλαξη από την αμαρτία και όχι –όπως πιστεύουν κάποιοι– έκφρασή της.

«Είσαι χάριμα οφθαλμών», του λέει ο άντρας.

Το αγόρι ζητάει ρούμι, και ο άντρας βγάζει ένα λιγδωμένο μισό μπουκάλι από την τσέπη του και του το δίνει. Καθώς το αγόρι πίνει το ρούμι, τα μάτια του παίρνουν μια ελαφριά γυαλάδα και η ένταση της επιφυλακτικότητάς του μειώνεται.

«Ονομάζομαι Χένρι Ντραξ», εξηγεί ο άντρας, όσο πιο μαλακά μπορεί. «Είμαι φαλινοθήρας. Φεύγω τα χαράματα με το “Volunteer”».

Το αγόρι κουνάει το κεφάλι αδιάφορα, λες κι όλα αυτά είναι πληροφορίες που τις έχει ξανακούσει από καιρό. Τα μαλλιά του έχουν μυρωδιά κλεισούρας και είναι θαμπά, αλλά το δέρμα του είναι υπερφυσικά καθαρό. Αστράφτει στο θολό φεγγαρόφωτο σαν ένα κομμάτι λουστραρισμένο τικ.* Το αγόρι δεν έχει παπούτσια και τα πέλματα των ποδιών του είναι μαυρισμένα και ροζιασμένα από την επαφή με το οδόστρωμα. Ο Ντραξ νιώθει την παρόρμηση να το αγγίξει στο μάγουλο ίσως, ή στην άκρη του ώμου. Θα ήταν ένα σινιάλο, σκέφτεται, ένας τρόπος να αρχίσει.

«Σε είδα προηγουμένως στην ταβέρνα», λέει το αγόρι. «Δεν είχες λεφτά τότε».

* Πολύ σκληρό και συμπαγές ξύλο, από τα ομώνυμα τροπικά δένδρα. (Σ.τ.Μ.)

«Η κατάσταση μου άλλαξε», εξηγεί ο Ντραξ.

Το αγόρι κουνάει πάλι το κεφάλι και πίνει κι άλλο ρούμι. Ίσως να μην είναι παραπάνω από δώδεκα χρονών, αλλά με καθυστερημένη ανάπτυξη, όπως όλα αυτά τα παιδιά, σκέφτεται ο Ντραξ. Απλώνει το χέρι και παίρνει το μπουκάλι από τα χείλη του αγοριού.

«Θα έπρεπε να φας κάτι», λέει. «Έλα μαζί μου».

Περπατούν μαζί χωρίς να μιλούν, ανεβαίνοντας τη Γουίνκολμι και τη Σκάλκοατς, περνούν το Πανδοχείο «Whalebone», περνούν τις μάντρες ξυλείας, σταματούν στον φούρνο του Φλέτσερ και ο Ντραξ περιμένει όσο το αγόρι καταβροχθίζει μια κρεατόπιτα.

Όταν το αγόρι τελειώνει, σκουπίζει το στόμα του, καθαρίζει τον λαιμό του για να βγει το φλέμα, και το φτύνει στο ρείθρο. Ξαφνικά, δείχνει μεγαλύτερο.

«Ξέρω ένα μέρος που μπορούμε να πάμε», λέει, δείχνοντας προς την απέναντι μεριά του δρόμου. «Εκεί πέρα –βλέπεις;–, μόλις περάσεις το ναυπηγείο».

Ο Ντραξ καταλαβαίνει αμέσως πως πρέπει να είναι παγίδα. Αν μπει στο ναυπηγείο με τον μικρό νέγρο, θα τον λυσσάξουνε στο ξύλο και θα τον γδύσουνε, όπως κάνουν με τους πούστηδες. Ξαφνιάζεται που το αγόρι τον έχει υποτιμήσει τόσο απόλυτα. Αισθάνεται πρώτα περιφρόνηση για την κακή κρίση του αγοριού και ύστερα πιο ευχάριστα πράγματα, όπως το φούσκωμα και την ανατριχίλα μιας καινούργιας ιδέας, το ξεκίνημα της οργής.

«Εγώ είμαι αυτός που γαμάει», του λέει μαλακά. «Ποτέ δεν είμαι αυτός που γαμείται».

«Αυτό το ξέρω», απαντάει το αγόρι. «Καταλαβαίνω».

Η άλλη πλευρά του δρόμου είναι κρυμμένη στο βαθύ σκο-

τάδι. Υπάρχει μια ξύλινη πύλη τριών μέτρων περίπου, με πράσινο χρώμα που ξεφλουδίζει, ένας τοίχος από τούβλα, και ύστερα ένα πέρασμα στρωμένο με χαλίκι. Δεν υπάρχει φως στο πέρασμα, και οι μόνοι ήχοι είναι το τριξιμο από τις μπότες του Ντραξ και το κατά διαστήματα φυματικό κοντανάσαιμα του αγοριού. Το κίτρινο φεγγάρι είναι σφηνωμένο σαν μπουκιά στον στενό λαιμό του ουρανού. Ύστερα από ένα λεπτό, βγαίνουν σε μια αυλή μισογεμάτη με σπασμένα βαρέλια και σκουριασμένα στεφάνια.

«Είναι από κει μέσα», λέει το αγόρι. «Όχι μακριά».

Το πρόσωπό του προδίδει αποκαλυπτική προθυμία. Αν ο Ντραξ είχε κάποιες αμφιβολίες πριν, τώρα δεν του μένει καμιά.

«Έλα κοντά μου», λέει στο αγόρι.

Το αγόρι κατσουφιάζει και δείχνει πάλι προς την κατεύθυνση που θέλει να πάρουν οι δυο τους. Ο Ντραξ αναρωτιέται πόσοι από τους συντρόφους του αγοριού τούς περιμένουν στο ναυπηγείο και τι όπλα σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν εναντίον του. Μοιάζει όντως –αναρωτιέται– με το είδος του άχρηστου μαλάκα που μπορούν να τον ληστέψουν παιδιά; Αυτή είναι άραγε η εντύπωση που δίνει προς το παρόν στον κόσμο που περιμένει;

«Έλα εδώ», λέει πάλι.

Το αγόρι ανασηκώνει τους ώμους και συνεχίζει να προχωρά.

«Θα το κάνουμε τώρα», επιμένει ο Ντραξ. «Εδώ και τώρα. Δε θέλω να περιμένω».

Το αγόρι σταματάει και κουνάει το κεφάλι.

«Όχι», λέει. «Στο ναυπηγείο είναι καλύτερα».

Το σκοτάδι του ναυπηγείου τον τελειοποιεί, σκέφτεται ο Ντραξ. Σμιλεύει την ωραιότητά του σ' ένα μελαγχολικό εί-

δος ομορφιάς. Μοιάζει με παγανιστικό είδωλο καθώς στέκει εκεί: ένα τοτέμ σκαλισμένο σε έβενο – όχι ένα αγόρι, αλλά μάλλον ένα άπιαστο ιδεώδες αγοριού.

«Τι σόι μαλάκας νομίζεις πως είμαι;» ρωτάει ο Ντραξ.

Το αγόρι κατσουφιάζει για μια στιγμή, ύστερα του χαρίζει ένα σαγηνευτικό και απίστευτα πλατύ χαμόγελο. *Τίποτε από αυτά δεν είναι καινούργιο*, σκέφτεται ο Ντραξ. Όλα έχουν ξαναγίνει και όλα θα ξαναγίνουν σε άλλα μέρη, άλλες φορές. Το σώμα έχει τα βαρετά του μοτίβα, τις κανονικότητές του: το φαγητό, το πλύσιμο, το άδειασμα των εντέρων.

Το αγόρι τον αγγίζει γρήγορα στον αγκώνα και δείχνει πάλι προς την κατεύθυνση που θέλει να πάρουν: το ναυπηγείο, την παγίδα. Ο Ντραξ ακούει έναν γλάρο να κρώζει πάνω από το κεφάλι του, αντιλαμβάνεται τη συμπαγή οσμή από πίσσα και λαδομπογιά, το άπλωμα των αστεριών της Μεγάλης Άρκτου. Αρπάζει τον μικρό νέγρο από τα μαλλιά και του ρίχνει γροθιές ξανά και ξανά – δύο, τρεις, τέσσερις, γρήγορα, χωρίς δισταγμό ή ενοχές–, ώσπου τα χέρια του ζεσταίνονται και βάφονται με αίμα και το αγόρι λιποθυμεί και σωριάζεται ξέψυχο. Είναι λιγνός και κοκαλιάρης και δε ζυγίζει παραπάνω από ένα τεριέ. Ο Ντραξ τον γυρίζει μπρούμυτα και του κατεβάζει το παντελόνι. Δεν υπάρχει καθόλου ηδονή στην πράξη και καμιά ανακούφιση, γεγονός που αυξάνει μόνο την αγριότητά του. Του έκλεψαν κάτι ζωντανό, κάτι απερίγραπτο αλλά επίσης πραγματικό.

Μολυβένια και σκούρα ασημί σύννεφα κρύβουν το σχεδόν γεμάτο φεγγάρι, ακούγεται ο κρότος από ρόδες με μεταλλικό σκελετό, το μωρουδίστικο κλαψούρισμα ενός γάτου σε οίστρο. Ο Ντραξ περνάει σβέλτα από τη μια κίνηση στην άλλη: τη μια ενέργεια ν' ακολουθεί την άλλη, με απάθεια και

ακρίβεια, σαν μηχανή, αλλά όχι μηχανικά. Γραπώνει τον κόσμο σαν σκύλος που δαγκώνει κόκαλο – τίποτα δεν είναι ασφαλές γι' αυτόν, τίποτα δε διαφεύγει από τις άγριες και δυσοίωνες ορέξεις του. Αυτό που ήταν ο μικρός νέγρος έχει πλέον εξαφανιστεί, έχει χαθεί εντελώς, και κάτι άλλο, τελείως διαφορετικό έχει παρουσιαστεί στη θέση του. Η αυλή έχει γίνει ένας τόπος μοχθηρής μαγείας, μεταμορφώσεων βουτηγμένων στο αίμα, και ο Χένρι Ντραξ είναι ο άγριος, ανόσιος σχεδιαστής της.

2

Ο Μπράουνλι, ύστερα από τριάντα χρόνια πηγαινέλα στο προυμναίο κατάστρομα, θεωρεί τον εαυτό του δίκαιο κριτή του ανθρώπινου χαρακτήρα. Αλλά αυτός ο καινούργιος τύπος, ο Σάμνερ· αυτός ο Ιρλανδός χειρουργός, που μόλις έφτασε από το ταραχώδες Παντζάμπ,* είναι πραγματικά πολύπλοκη περίπτωση. Είναι κοντός, με φτενά χαρακτηριστικά και ύφος δυσάρεστα απορημένο· έχει μια ατυχή χωλότητα και μιλάει μια βάρβαρα παραποιημένη βαλτώδη εκδοχή της αγγλικής γλώσσας. Ωστόσο, παρά τα προφανή και ποικίλα μειονεκτήματά του, ο Μπράουνλι διαισθάνεται πως θα κάνει. Υπάρχει κάτι στην ίδια την παραξενιά και την αδιαφορία του νεαρού άντρα, στην ικανότητα και την πρόθεσή του να μην παρακαλέσει, που κάνει τον Μπράουνλι –ίσως επειδή του θυμίζει τον εαυτό του σε πιο ανέμελο στάδιο της ζωής– να τον βρίσκει παράξενα ελκυστικό.

«Λοιπόν, πώς έχει η ιστορία με το πόδι;» ρωτάει, κουνώντας πέρα δώθε το πέλαμα του για να τον ενθαρρύνει. Κάθο-

* Μία από τις 28 ομόσπονδες Πολιτείες που συγκροτούν σήμερα την Ινδία. Βρίσκεται στο βόρειο-βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, στα σύνορα με το Πακιστάν. (Σ.τ.Μ.)

νται στην καμπίνα του καπετάνιου, στο «Volunteer», πίνοντας μπράντι και αναλύοντας το επικείμενο ταξίδι.

«Βόλι από μουσκέτο Ινδού στρατιώτη», εξηγεί ο Σάμνερ. «Το οστό της κνήμης μου σήκωσε το βάρος του πλήγματος».

«Στο Δελχί έγινε αυτό· μετά την πολιορκία;»

Ο Σάμνερ γνέφει καταφατικά.

«Πρώτη μέρα της επίθεσης, κοντά στην Πύλη του Κασμίρ».

Ο Μπράουνλι γυρίζει το βλέμμα προς τα πάνω και σφυρίζει σιγανά σε ένδειξη εκτίμησης.

«Είδες τον Νίκολσον* να σκοτώνεται;»

«Όχι, αλλά είδα το πτώμα του μετά. Πάνω, στο ύψωμα».

«Ξεχωριστός άνθρωπος ο Νίκολσον. Μεγάλος ήρωας. Λένε πως οι αραπάδες τον λάτρευαν σαν θεό».

Ο Σάμνερ ανασηκώνει τους ώμους.

«Είχε έναν σωματοφύλακα από τη φυλή των Παστούν,** έναν πελώριο τύπο που λεγόταν Χαν. Κοιμόταν έξω από τη σκηνή του για να τον φυλάει. Κυκλοφορούσε η φήμη πως οι δυο τους ήταν πιτσουνάκια».

Ο Μπράουνλι κουνάει το κεφάλι και χαμογελάει. Τα έχει διαβάσει όλα για τον Τζον Νίκολσον στους *Times* του Λονδίνου: για τον τρόπο που οδηγούσε τους άντρες του μέσα στην πιο άγρια ζέστη, χωρίς να ιδρώσει ή να ζητήσει νερό, για

* Ταξίαρχος John Nicholson (1822-1857): αξιωματικός της Βικτοριανής περιόδου, γνωστός για τον ρόλο του στη βρετανική Ινδία. Χαρακτηριστική μορφή, ο Νίκολσον έγινε θρύλος ως πολιτικός αξιωματούχος και στρατιωτικός στις μεθοριακές επαρχίες της Βρετανικής Αυτοκρατορίας στην Ινδία. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην Ινδική Ανταρσία. (Σ.τ.Μ.)

** Εθνότητα Αφγανών εγκατεστημένη κυρίως στο σημερινό νοτιοανατολικό Αφγανιστάν και το βορειοδυτικό Πακιστάν. (Σ.τ.Μ.)

τη φορά που έκοψε στα δύο έναν στασιαστή Ινδό στρατιώτη με ένα χτύπημα του δυνατού σπαθιού του. Ο Μπράουνλι πιστεύει πως η Αυτοκρατορία θα είχε χαθεί εδώ και πολύ καιρό χωρίς άντρες σαν τον Νίκολσον: αλύγιστους, αυστηρούς, άγριους όταν χρειάζοταν. Και χωρίς την Αυτοκρατορία, ποιος θα αγόραζε το λάδι, ποιος θα αγόραζε την μπανέλα;*

«Φθόνος», σχολιάζει. «Πικρία μόνο. Ο Νίκολσον είναι μεγάλος ήρωας, λιγάκι βάνανσος μερικές φορές απ' ό,τι άκουσα, αλλά τι περιμένεις;»

«Τον είδα να κρεμάει έναν άντρα μόνο και μόνο επειδή του χαμογελούσε – κι ο φουκαράς ο μπάσταρδος δε χαμογελούσε καν».

«Πρέπει να μπαίνουν όρια, Σάμνερ», αντιλέγει ο Μπράουνλι. «Πρέπει να υπερασπιζόμαστε τα πολιτισμένα πρότυπα. Μερικές φορές πρέπει ν' αντιμετωπίζουμε τη φωτιά με φωτιά. Στο κάτω κάτω, οι μαύροι σκότωσαν γυναίκες και παιδιά, βίασαν, έκοψαν τους μικρούς λαιμούς τους. Ένα τέτοιο πράγμα απαιτεί δικαιολογημένη εκδίκηση».

Ο Σάμνερ συγκατανεύει και κοιτάζει για μια στιγμή το μαύρο του παντελόνι, που αρχίζει να ξεθωριάζει στα γόνατα, και τις αγυάλιστες κοντές μπότες του. Ο Μπράουνλι αναρωτιέται αν ο καινούργιος του γιατρός είναι κυνικός ή υπερευαίσθητος, ή –αν είναι δυνατόν– λιγάκι κι από τα δύο.

«Ω, απ' αυτήν είχαμε πολλή», λέει ο Σάμνερ, στρέφοντας πάλι το βλέμμα του σ' αυτόν, μ' ένα πλατύ χαμόγελο. «Πολλή, δικαιολογημένη εκδίκηση. Ναι, όντως».

* Ελαστικό υποκατάστατο δοντιών σε ορισμένα είδη φάλαινας, υλικό ευρύτατα χρησιμοποιούμενο στη βιομηχανία, μέχρι την εφεύρεση του πλαστικού. (Σ.τ.Μ.)

«Λοιπόν, γιατί εγκατέλειψες την Ινδία;» ρωτάει ο Μπράουν-λι, αλλάζοντας λίγο θέση στον ταπετσαρισμένο πάγκο. «Γιατί παραιτήθηκες από το 61ο Σύνταγμα; Το πόδι;»

«Όχι το πόδι, για το Θεό όχι. Τους άρεσε το πόδι.»

«Τότε τι ήταν;»

«Μου έπεσε λαχείο. Πριν από έξι μήνες πέθανε ξαφνικά ο θείος μου Ντόναλ και μου άφησε το βουστάσιό του πέρα στο Μέιο: διακόσια στρέμματα, αγελάδες και μια μονάδα παραγωγής γάλακτος. Αξίζει τουλάχιστον χίλιες γκινέες, παραπάνω ίσως, σίγουρα αρκετά πάντως για ν' αγοράσω ένα όμορφο σπιτάκι στις επαρχίες κι ένα ωραίο, αξιοσέβαστο ιατρείο κάπου ήσυχα αλλά πλούσια: Μπόγκνορ, Χέιστινγκς, Σκάρμπορο ίσως. Μ' ευχαριστεί ο θαλασσινός αέρας, βλέπεις· και πραγματικά μ' αρέσει ένας παραλιακός πεζόδρομος.»

Ο Μπράουνλι αμφιβάλλει σοβαρά αν οι αγαθές χήρες του Σκάρμπορο, του Μπόγκνορ ή του Χέιστινγκς θα ήθελαν πραγματικά να φροντίζει τις ασθένειές τους ένας κοντοστούπης κούτσαβλος από τα απολίτιστα μέρη, εκτός των ορίων της αγγλικής Δικαιοδοσίας,* αλλά δε λέει τίποτα.

Αντίθετα, ρωτάει: «Λοιπόν, τι κάνεις εδώ μαζί μου πάνω σ' ένα φαλαινοθηρικό πλοίο, που τραβάει για τη Γροιλανδία; Θέλω να πω: Εσύ, ένας αξιοσέβαστος Ιρλανδός γαιοκτήμονας;»

Ο Σάμνερ χαμογελάει με τον σαρκασμό, ξύνει τη μύτη του και αφήνει να το πάρει το ποτάμι:

«Υπάρχουν νομικές περιπλοκές με το κτήμα. Ξαφνικά παρουσιάστηκαν κάποιοι μυστηριώδεις εξάδελφοι, διεκδικητές.»

* Από την περιοχή της Ιρλανδίας που δεν κατείχε η Αγγλία. (Σ.τ.Μ.)

Ο Μπράουνλι αναστενάζει με συμπάθεια.

«Πάντα έτσι δε γίνεται;» σχολιάζει.

«Μου είπαν πως η υπόθεση θα πάρει έναν χρόνο ναλυθεί, και μέχρι τότε δεν έχω και πολλά να κάνω και καθόλου χρήματα για να τα κάνω. Περνούσα από το Λίβερπουλ, επιστρέφοντας από τους δικηγόρους στο Δουβλίνο, όταν έπεσα κατά τύχη πάνω στον δικό σας τον κύριο Μπάξτερ, στο μπαρ του ξενοδοχείου “Adelphi”. Πιάσαμε κουβέντα, κι όταν έμαθε πως είμαι πρώην στρατιωτικός χειρουργός κι έχω ανάγκη από μια προσοδοφόρο εργασία, σκέφτηκε πως δύο και δύο κάνουν τέσσερα».

«Είναι δυνατός, έξυπνος μαλαγάνας, αυτός ο Μπάξτερ», λέει ο Μπράουνλι, μ' ένα σπινθήρισμα στο βλέμμα του. «Προσωπικά δεν τον εμπιστεύομαι τον μπάσταρδο. Πραγματικά πιστεύω πως τρέχει εβραϊκό αίμα στις μαραμμένες φλέβες του».

«Με ικανοποίησαν αρκετά οι όροι που μου πρόσφερε. Δεν περιμένω πως η φαλαινοθηρία θα με κάνει πλούσιο, καπετάνιε, αλλά θα με κρατήσει απασχολημένο, τουλάχιστον μέχρι να γυρίσουν τα γρανάζια της Δικαιοσύνης».

Ο Μπράουνλι ρουθουνίζει.

«Α, θα σε χρησιμοποιήσουμε με τον έναν ή τον άλλο τρόπο», λέει. «Πάντα υπάρχει δουλειά για όσους είναι πρόθυμοι».

Ο Σάμνερ γνέφει επιδοκιμαστικά, αποτελειώνει το μπράντι του και βάζει το ποτήρι πίσω στο τραπέζι με ένα μικρό κροτάλισμα. Το λυχνάρι που κρέμεται από το σκουρόχρωμο ξύλινο ταβάνι παραμένει σβηστό, αλλά οι σκιές στις γωνίες της καμπίνας σκουραίνουν και απλώνονται, καθώς το φως έξω αρχίζει να λιγοστεύει και ο ήλιος γλιστρά αθέατος πίσω από μια αντάρα από καμινάδες και στέγες, καμωμένες από σίδηρο και κόκκινο τούβλο.

«Στις υπηρεσίες σας, κύριε», λέει ο Σάμνερ.

Για μια στιγμή, ο Μπράουνλι αναρωτιέται τι ακριβώς σημαίνει αυτό, αλλά έπειτα αποφασίζει πως δε σημαίνει τίποτε απολύτως. Ο Μπάξτερ δεν είναι άνθρωπος που προδίδει μυστικά. Το πιθανότερο είναι να διάλεξε τον Σάμνερ όχι μόνο επειδή είναι φτηνός και διαθέσιμος, αλλά και επειδή αυτός ο Ιρλανδός είναι καλόβολος, ευπροσάρμοστος και, ολοφάνερα, έχει τον νου του σε άλλα πράγματα.

«Κατά κανόνα, διαπιστώνω πως δεν υπάρχουν και πολλά να κάνει ένας γιατρός σ' ένα φαλαινοθηρικό. Όταν αρρωσταίνουν οι άντρες, αποσύρονται είτε μέχρι να γίνουν καλά ή μέχρι να πεθάνουν. Αυτό λέει, τουλάχιστον, η δική μου πείρα. Τα μαντζούνια δεν κάνουν και μεγάλη διαφορά».

Ο Σάμνερ υψώνει τα φρύδια, αλλά δείχνει αδιάφορος γ' αυτή την πρόχειρη δυσφήμιση του επαγγέλματός του.

«Πρέπει να εξετάσω το σεντούκι με τα φάρμακα», λέει, χωρίς πολύ ενθουσιασμό. «Μπορεί να υπάρχουν είδη που χρειάζεται να προσθέσω ή ν' αντικαταστήσω πριν σαλπάρουμε».

«Το σεντούκι είναι τοποθετημένο στην καμπίνα σου. Υπάρχει ένα φαρμακείο στην Κλίφροντ Στριτ, δίπλα στο Κτίριο των Ελευθεροτεκτόνων. Πάρε ό,τι χρειάζεσαι και πες τους να στείλουν τον λογαριασμό στον κύριο Μπάξτερ».

Σηκώνονται από το τραπέζι. Ο Σάμνερ απλώνει το χέρι του και ο Μπράουνλι ανταποκρίνεται με μια σύντομη χειραψία. Για μια στιγμή, κοιτάζουν ερευνητικά ο ένας τον άλλο, ελπίζοντας λες για μια απάντηση σε κάποια μυστική ερώτηση που είναι πολύ ανήσυχοι ή επιφυλακτικοί για να την κάνουν δυνατά.

«Αυτό δε θα του αρέσει και πολύ του Μπάξτερ, φαντάζομαι», λέει τελικά ο Σάμνερ.

«Γάμα τον τον Μπάξτερ», λέει ο Μπράουνλι.

Μισή ώρα αργότερα, ο Σάμνερ κάθεται σκυφτός στην κουκέτα του και σαλιώνει τη μύτη του μολυβιού του. Η καμπίνα του έχει τις διαστάσεις βρεφικού μασωλείου και μυρίζει, ήδη, πριν καν αρχίσει το ταξίδι, ξινίλα και αμυδρά σκατίλα. Κοιτάζει δύσπιστα μέσα στο σεντούκι με τα φάρμακα και αρχίζει να γράφει τη λίστα των αγορών του: *αμμωνία, θεικό νάτριο, αλκοόλη κρεμμύδας*. Κάθε τόσο απασφαλίζει μία από τις φιάλες και μυρίζει τα αποξηραμένα σωθικά της. Τα μισά πράγματα εκεί μέσα δεν τα έχει ξανακούσει ποτέ: Τραγάκανθος; Γουαϊάκο; Λονδρέζικη Αλκοόλη; Πολύ φυσικό να θεωρεί ο Μπράουνλι πως τα «μαντζούνια» δε δουλεύουν. Τα περισσότερα από αυτά τα πράγματα είναι σαιξπηρικά. Ο προηγούμενος γιατρός θα ήταν κάποιου είδους Δρυΐδη. *Λάβδανο*, γράφει στο ωχροκίτρινο φως μιας λάμπας λίπους φάλαινας, *αψέντι, χάπια οπίου, υδράργυρος*. Θα υπάρχει πολλή γονόρροια ανάμεσα στο πλήρωμα ενός φαλινοθηρικού; αναρωτιέται. Ίσως όχι, αφού οι πόρνες στον Αρκτικό Κύκλο θα είναι μάλλον ελάχιστες. Κρίνοντας, ωστόσο, από τις ποσότητες θεικού μαγνησίου και καστορέλαιου, που βρίσκονται ήδη στο σεντούκι, η δυσκοιλιότητα θα είναι αρκετά μεγάλο πρόβλημα. Τα νυστέρια, παρατηρεί, είναι άπαντα αρχαία, σκουριασμένα και στομωμένα. Θα πρέπει να τα ακονίσει πριν αρχίσει να κάνει αφαιμάξεις. Ίσως είναι καλό που έχει φέρει τα δικά του, κι ένα αρκετά καινούργιο πριόνι για οστά.

Μετά από λίγο, κλείνει το σεντούκι με τα φάρμακα και το σπρώχνει πάλι κάτω από την κουκέτα, όπου είναι η θέση του, πλάι στο χτυπημένο μεταλλικό μπαούλο, που έχει φέρει μαζί του από την Ινδία. Από συνήθεια, αυτόματα και χωρίς να κοιτάξει κάτω, ο Σάμνερ κουνάει το λουκέτο του μπαού-

λου και χτυπάει ελαφρά την τσέπη του γιλέκου του για να ελέγξει αν έχει ακόμη το κλειδί. Σιγουρεύεται, σηκώνεται, βγαίνει από την καμπίνα και ανεβαίνει από τη στενή σκάλα στο κατάστρωμα του πλοίου. Υπάρχει μια οσμή από βερνίκι, πριονίδι και καπνό πίπας. Βαρέλια με μοσχάρι και δέσμες βαρελοσάνιδα φορτώνονται με σχοινιά στο μπροστινό αμπάρι. Κάποιος καρφώνει κάτι στην οροφή του μαγειρείου και κάμποσοι άντρες περνάνε τα ξάρτια με πίσσα από δοχεία που κουνιούνται πέρα δώθε. Ένα κυνηγόςκυλο Λέρτσερ καβγαδίζει εκεί κοντά και ύστερα σταματάει απότομα για να γλειφτεί. Ο Σάμνερ κοινοστούεται πλάι στη μετζάνα και σαρώνει με το βλέμμα την αποβάθρα. Δεν αναγνωρίζει κανέναν. *Ο κόσμος είναι πελώριος –λέει μέσα του–, κι αυτός, ένας μικροσκοπικός ασήμαντος κόκκος του, που εύκολα χάνεται και ξεχνιέται.* Αυτή η σκέψη, που κανονικά δε θα ήταν ευχάριστη σε κανέναν, αυτόν τον ευχαριστεί τώρα. Το σχέδιό του είναι να χαθεί, να εξαφανιστεί, και μόνο έπειτα, κάποια στιγμή, αργότερα, να ξαναπάρει μορφή. Κατεβαίνει τη σανιδόσκαλα και παίρνει τον δρόμο για το φαρμακείο στην Κλίφορντ, όπου παραδίδει τη λίστα του. Ο φαρμακοποιός, ο οποίος είναι φαλακρός και χλωμός και του λείπουν κάμποσα δόντια, εξετάζει τη λίστα και ύστερα σηκώνει το βλέμμα και τον κοιτάζει.

«Δεν είναι σωστή», λέει. «“Όχι” για φαλαινοθηρικό ταξίδι. Είναι πάρα πολλά».

«Θα τα πληρώσει όλα ο Μπάξτερ. Μπορείς να του στείλεις απευθείας τον λογαριασμό».

«Την έχει δει ο Μπάξτερ αυτή τη λίστα;»

Μέσα στο μαγαζί είναι μουντά και η θαμπή ατμόσφαιρα είναι αψιά και πνιγηρή από λοσιόν. Οι άκρες των δακτύλων

του φαλακρού άντρα έχουν έντονους πορτοκαλί λεκέδες από κάποια χημική ουσία, και τα νύχια του είναι κυρτά και σκληρό: κάτω από τα ανασηκωμένα μανίκια του πουκαμίσου του, ο Σάμνερ βλέπει τις μπλε άκρες ενός παλιού τατουάζ.

«Νομίζεις πως θα ενοχλούσα τον Μπάξτερ με τέτοιες μαλακίες;» λέει ο Σάμνερ.

«Θα ενοχληθεί όταν θα δει αυτό τον αναθεματισμένο λογαριασμό. Ξέρω τι μίξερη κουφάλα είναι ο Μπάξτερ».

«Απλά, ετοίμασε την παραγγελία», λέει ο Σάμνερ.

Ο άντρας κουνάει το κεφάλι και τριβεί την παλάμη του στη γεμάτη στίγματα ποδιά του.

«Αυτό δεν μπορώ να σ' το δώσω όλο», λέει, δείχνοντας το χαρτί στον πάγκο. «Ούτε κι αυτό. Αν το κάνω, δεν πρόκειται να πληρωθώ. Θα σου δώσω τις συνηθισμένες ποσότητες κι από τα δύο – και τέρμα».

Ο Σάμνερ σκύβει μπροστά. Η κοιλιά του πιέζει τον γυαλισμένο πάγκο.

«Μόλις γύρισα από τις αποικίες», εξηγεί. «Από το Δελχί».

Ο φαλακρός άντρας σηκώνει τους ώμους ακούγοντας αυτή την πληροφορία και ύστερα χώνει τον δείκτη του στο δεξί του αυτί και το στριφογυρίζει με θόρυβο.

«Ξέρεις, μπορώ να σου πουλήσω ένα ωραίο μπαστούνι από ξύλο σημύδας για το κουτσό σου», του προτείνει. «Με λαβή ελεφαντόδοντο ή δόντι φάλαινας – ό,τι προτιμάς».

Χωρίς να του απαντήσει, ο Σάμνερ απομακρύνεται από τον πάγκο κι αρχίζει να περιεργάζεται το μαγαζί, σαν να έχει ξαφνικά πολύ χρόνο στη διάθεσή του και τίποτα ιδιαίτερο για να τον γεμίσει. Οι πλαϊνοί τοίχοι είναι γεμάτοι μέχρι πάνω με φιάλες όλων των ειδών, μπουκάλια και βάζα γεμάτα με υγρά, αλοιφές και σκόνες. Πίσω από τον πάγκο, βρίσκεται

ένας μεγάλος κιτρινωμένος καθρέφτης, όπου καθρεφτίζεται το άτριχο πίσω μέρος της κούτρας του φαλακρού άντρα. Στη μία πλευρά του καθρέφτη υπάρχει μια σειρά από τετράγωνα ξύλινα συρτάρια, με πινακίδες και μπρούντζινα χερούλια στο κέντρο· και στην άλλη, μια σειρά από ράφια, που στηρίζουν ένα σκηνικό ταριχευμένων ζώων, τοποθετημένων σε μια ακολουθία μελοδραματικών και πολεμικών στάσεων. Υπάρχει μια πεπλόγλαυκα έτοιμη να καταβροχθίσει έναν αρουραίο, ένας ασβός σε αέναη πάλη μ' ένα κουνάβι, ένας λαοκώντειος γίββωνας, που στραγγαλίζεται από έναν θαμνόφι.*

«Εσύ τα έκανες αυτά;» τον ρωτά ο Σάμνερ.

Ο άντρας περιμένει για μια στιγμή και ύστερα γνέφει καταφατικά.

«Είμαι ο καλύτερος ταριχευτής στην πόλη», λέει. «Μπορείτε να ρωτήσετε οποιονδήποτε».

«Και ποιο είναι το μεγαλύτερο ζώο που βαλσάμωσες ποτέ; Το πιο μεγαλόσωμο, εννοώ. Έλα, πες μου την αλήθεια».

«Έχω κάνει έναν θαλάσσιο ίππο», λέει ο φαλακρός άντρας αδιάφορα. «Έχω κάνει μια πολική αρκούδα. Τις φέρνουν τα πλοία από τη Γροιλανδία».

«Έχεις ταριχεύσει πολική αρκούδα;» λέει ο Σάμνερ.

«Ναι».

«Μια γαμημένη αρκούδα», ξαναλέει ο Σάμνερ, χαμογελώντας τώρα. «Λοιπόν, αυτό είναι κάτι που θα ήθελα να το δω».

«Την έκανα να στέκεται όρθια στα πισινά της πόδια», λέει ο φαλακρός άντρας, «με τα άγρια νύχια της να σκίζουν

* Το περίφημο γλυπτό των ρωμαϊκών χρόνων *Σύμπλεγμα του Λαοκώντος* παριστάνει τον Τρώα ιερέα Λαοκόωντα και τους γιους του να στραγγαλίζονται από φίδια. (Σ.τ.Μ.)

τον παγωμένο αέρα – έτσι». Σηκώνει τα πορτοκαλί του χέρια ψηλά στον αέρα και δίνει στο πρόσωπό του μια έκφραση βρυχηθμού, που πάγωσε στη μέση. «Το έκανα για τον Φίρμπανκ, τον πλούσιο μπάσταρδο που ζει σ' εκείνο το μεγάλο σπίτι στη Σάρλοτ Στριτ. Πιστεύω πως την έχει ακόμη στον μεγαλοπρεπή προθάλαμο της εισόδου του, δίπλα στον καλόγηρο από δόντι φάλαινας».

«Θα βαλσάμωνες φάλαινα;» ρωτάει ο Σάμνερ.

Ο φαλακρός άντρας κουνάει το κεφάλι και γελάει με την ιδέα.

«Η φάλαινα δεν μπορεί να βαλσαμωθεί», εξηγεί. «Εκτός από το μέγεθος, πράγμα που το κάνει αδύνατον, αποσυντίθεται πολύ γρήγορα. Και, εκτός τούτου, γιατί να θέλει οποιοσδήποτε λογικός άνθρωπος μια βαλσαμωμένη κερατένια φάλαινα;»

Ο Σάμνερ κουνάει το κεφάλι και χαμογελάει πάλι. Ο φαλακρός άντρας κρυφογελάει με τη σκέψη του.

«Έχω κάνει πολλά ψάρια», συνεχίζει ματαιόδοξα. «Έχω κάνει άφθονες ενυδρίδες, και κάποιος μου έφερε κάποτε έναν πλατύποδα».

«Τι λες ν' αλλάξουμε τα ονόματα στον λογαριασμό;» λέει ο Σάμνερ. «Γράψε αφέντι. Γράψε καθαρτικό, αν θέλεις».

«Έχουμε ήδη καθαρτικό στη λίστα».

«Αψέντι τότε, ας γράψουμε αφέντι».

«Θα μπορούσαμε να γράψουμε μπλε βιτριόλι», προτείνει ο άντρας. «Μερικοί γιατροί παίρνουν μεγάλη ποσότητα απ' αυτό το πράγμα».

«Γράψε μπλε βιτριόλι για το ένα και αφέντι για το άλλο».

Ο τύπος συγκατανεύει και κάνει έναν γρήγορο υπολογισμό μέσα στο κεφάλι του.

«Ένα μπουκάλι αφέντι και τρεις ουγγιές βιτριόλι περίπου θα το καλύψουν», λέει. Γυρίζει από την άλλη και αρχίζει να ανοίγει συρτάκια και να παίρνει φιάλες από τα ράφια. Ο Σάμνερ γέρνει πάνω στον πάγκο και τον παρακολουθεί να ζυγίζει, να κοσκινίζει, να αλέθει, να ασφαλίζει.

«Εσύ μπαρκάρισες ποτέ σου με φαλινοθηρικό;» τον ρωτάει.

Ο φαρμακοποιός κουνάει το κεφάλι, χωρίς να σηκώσει το βλέμμα από τη δουλειά του.

«Το επάγγελμα της Γροιλανδίας είναι επικίνδυνο», λέει. «Προτιμώ την πατρίδα, όπου είναι ζεστά και στεγνά, και ο κίνδυνος για βίαιο θάνατο πολύ μειωμένος».

«Είσαι συνετός άνθρωπος, λοιπόν».

«Είμαι προσεκτικός· αυτό είναι όλο. Έχω δει ένα δυο πράγματα».

«Είσαι τυχερός, θα έλεγα εγώ», απαντά ο Σάμνερ, κοιτάζοντας πάλι ολόγυρα στο βρόμικο μαγαζί. «Τυχερός που έχεις τόσα πολλά να χάσεις».

Ο άντρας σηκώνει το βλέμμα για να ελέγξει αν τον κοροϊδεύει, αλλά η έκφραση του Σάμνερ είναι γεμάτη ειλικρίνεια.

«Δεν είναι τόσα πολλά σε σύγκριση με μερικούς», λέει.

«Είναι κάτι».

Ο φαρμακοποιός συμφωνεί με ένα νεύμα, σιγουρεύει το δέμα με ένα κομμάτι σπάγγο και το σπρώχνει στην άλλη μεριά του πάγκου.

«Το “Volunteer” είναι καλό παλιό μάρκο», λέει. «Ξέρει τον δρόμο του τριγύρω στους παγετώνες».

«Και με τον Μπράουνλι τι γίνεται; Ακούω πως είναι άτυχος».

«Ο Μπάξτερ τον εμπιστεύεται».

«Πράγματι», λέει ο Σάμνερ, παίρνοντας το πακέτο, τα-

κτοποιώντας το στη μασχάλη του και σκύβοντας ύστερα για να υπογράψει την απόδειξη. «Και τι πιστεύουμε για τον κύριο Μπάξτερ;»

«Πιστεύουμε πως είναι πλούσιος», απαντά ο φαρμακοποιός. «Και σ' αυτά τα μέρη, γενικά, ένας άνθρωπος δε γίνεται πλούσιος όντας βλάκας».

Ο Σάμνερ χαμογελάει και τον αποχαιρετά απότομα με ένα νεύμα.

«Συμφωνώ και επαυξάνω», λέει.

Ίδε ο άνθρωπος: δυσώδης, μέθυσος και βάνανσος. Ο Χένρι Ντραξ είναι μέλος του πληρώματος του φαλινοθηρικού «Volunteer», που ξεκινά από το Γιόρκσερ για τα νερά του Αρκτικού Κύκλου. Στην αποστολή συμμετέχει για πρώτη φορά και ο Πάτρικ Σάμνερ, πρώην στρατιωτικός χειρουργός, με αμαυρωμένη φήμη και καθόλου χρήματα. Μην έχοντας καλύτερη επιλογή, αποφασίζει να αποπλεύσει μαζί με το υπόλοιπο πλήρωμα ως γιατρός του πλοίου, σε αυτό το καταδικασμένο, βίαιο, βρόμικο ταξίδι.

Στην Ινδία, κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του Δελχί, ο Σάμνερ είχε δει πόσο χαμηλά μπορεί να πέσει ο άνθρωπος. Ήλπιζε να βρει προσωρινή ανακούφιση στο «Volunteer», ωστόσο η ανάπαυση αποδεικνύεται ανέφικτη με έναν άνθρωπο όπως ο Ντραξ ανάμεσα στους επιβαίνοντες. Η ανακάλυψη κάτι σατανικού στο αμπάρι κινητοποιεί τον Σάμνερ. Και καθώς η αντιπαράθεση μεταξύ των δύο ανδρών κλιμακώνεται με φόντο το παγωμένο σκότος του αρκτικού χειμώνα, ένα είναι το ερώτημα: Ποιος θα επιβιώσει μέχρι την άνοιξη;

Με άγριο, ασταμάτητο ρυθμό και σκοτεινή αίσθηση του χιούμορ, ο Ίαν ΜακΓκουάιρ πλάθει μια αξεπέραστη ιστορία ανθρωπιάς κάτω από τις πιο ακραίες συνθήκες.

ΨΥΧΟΓΙΟΣ **Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psychogios.gr

ISBN: 978-618-01-2007-3

9 786180 120073

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΣ: 19/189

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ